טהרה מדחיא, טומאה לא מדחיא ומר סבר אפילו טומאה נמי מדחיא: איתמר *היו שלישיתן זבין ושלישיתן טהורין ושלישיתן טמאי מתים: אמר רבי מני בר פטיש אותן טמאי מתים אינן עושין לא את הראשון ולא השני - בראשון לא עבדי: הגדילו זבין על הטהורים דלא עבדי בטומאה הוה ליה טמאי מתים מיעוטא ומיעוטא לא עבדי בראשון בשני לא עבדי: נצרפו זבין עם טמאי מתים דלא עבדי בראשון הוו להו רובא, ורובא לא מדחו לפסח שני: **מתני'** הפסח שנזרק דמו ואח"כ נודע שהוא טמא, הציץ מרצה. נטמא הגוף אין הציץ מרצה *מפני שאמרו הנזיר ועושה פסח: הציץ מרצה על טומאת הדם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף. נטמא טומאת התהום הציץ מרצה: **גמ'** טעמא דנזרק ואח"כ נודע אבל נודע ואח"כ נזרק לא מרצה ורמינהו *על מה הציץ מרצה? על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין בציבור אמר רבינא *טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה, זריקתו: בשוגג הורצה, במזיד לא הורצה, רבי שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו: בשוגג הורצה במזיד לא הורצה, אלא הא דקתני בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד הורצה והא דקתני דם שנזרק ואח"כ נודע טעמא דנזרק ואח"כ נודע אבל נודע ואח"כ נזרק לא: הוא הדין דאפילו נודע ואח"כ נזרק והאי דקתני נזרק ואח"כ נודע משום דבעי למתני סיפא נטמא הגוף אין הציץ מרצה דאפילו נזרק ואח"כ נודע: לא, קתני רישא נמי נזרק ואח"כ נודע: נטמא טומאת התהום וכו'. *בעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהן הותרה לו טומאת התהום או לא: מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום בבעלים, בכהן לא גמירי או דילמא בזבחא גמירי לא שנא בכהן ול"ש בבעלים? אמר רבא ת"ש דתני *רבי חייא לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד מת, למעוטי מאי, לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ, ובמאי עסקינן: אי נימא בבעלים, ובמאן: אי בנזיר מי מהני ביה °כי ימות מת עליו אמר רחמנא, אלא בעושה פסח, הניחא למאן דאמר *אין שוחטין וזורקין על טמאי שרץ אלא למאן דאמר שוחטין וזורקין על טמאי שרץ השתא טומאה ידועה הותרה לו, טומאת התהום לא כל שכן, אלא לאו בכהן ושמע מינה הותרה לו טומאת התהום, אמר רב יוסף לא לעולם בבעלים ובפסח ולמעוטי טומאת התהום דזיבה, וטומאת תהום דזיבה לא מרצה *והתניא רבי יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני

טהרה מדחיא. טומאה לצבור כי עבדי ציבור בטהרה: **בראשון לא עבדי.** דהא טמאי מתים מיעוטא, ובשני לא עבדי דהואיל וטהרו זבין עכשיו נמצאו רוב ציבור צריכין לו ורובא דציבור בשני לא עבדי: **מתני' הפסח שנזרק את דמו ואח"כ נודע שהוא טמא.** הפסח או הדם: **הציץ מרצה.** ופטור מפסח שני: **נטמאו.** בעליו טומאת הגוף במת: **אין הציץ מרצה.** וחייב לעשות פסח שני דהא בשעת זריקה לאו בר מיעבד פסח הוא דרחמנא דחייה: **שהנזיר.** דכתיב ביה (במדבר ו) וכי ימות מת וגו' והימים הראשונים יפלו אם נטמא במת קודם הבאת קרבנותיו סותר: **הציץ מרצה על טומאת הדם.** ותגלחתו כשירה ומותר לשתות יין וליטמא למתים: **ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף.** ואם *נטמא בעת הבאת קרבנותיו סותר את הכל: **נטמא גופו.** "בטומאת התהום" בטומאת ספק כדמפרש בגמרא הרי זה מרצה דהלכה למשה מסיני היא דהותרה טומאת התהום להם כדאמר בגמרא, ובתוספתא [א] מפרש לה הכי כיצד אמרו לו קבר היה עמך בבית שנכנסת בו, תחת האבן שישבת עליה, ונודע לו: עד שלא עשה פסחו] צריך לעשות פסח שני, משעשה אין צריך לעשות פסח שני. וכן נזיר שהיה הולך להביא קרבנותיו אמרו לו מת היה עמך בבית שנכנסת בו ונודע לו - בין עד שלא הביא קרבנותיו בין משהביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה, אבל אמרו לו קבר התהום עמך בבית שנכנסת בו, תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה] ומהו קרבן טומאה חטאת ושתי תורים ומתחיל למנות נזירות אחרת. בתוספת' דזבחים: **גמ' בין בשוגג בין במזיד.** קס"ד דהכי קאמר שזרקו בין בשוגג בין במזיד ומשני דהאי שוגג ומזיד אטומאה קאי אבל זריקה בעינן שוגג: **בקרבנותיהן.** דנזיר ועושה פסח הותרה לו אם נטמא גופו בספק טומאה וקרבן יחיד אינו דוחה שבת וטומאה: **כי גמירי.** דטומאת התהום מותרת להם: בבעלים הוא דגמירי אבל בכהן לא: **או דילמא בזיבחא גמירי.** בקרבנות הללו בפסח ובקרבנות נזיר' גמירי דהותרה להם טומאת התהום של גוף הילכך לא שנא בבעלים ולא שנא בכהן: **לא אמרו טומאת התהום.** דהותרה בנזיר ועושה פסח: **אלא במת בלבד.** אבל שאר טומאות ספק לא הותרו: **ובמאן.** במי תארע טומאת התהום זו דשרץ דקאמר "לא הותרה": **אי בנזיר מי מסגיא ביה.** אפילו טומאות דשרץ [ודאי] לסתור מנייט והבאת קרבנותיו: **וכי ימות עליו כתיב.** פתע זה שוגג פתאום זה מזיד בכריתות (דף ט׳): **הניחא למאן דאמר.** לקמן בפ' האשה (דף צ:): ה"ג אלא לאו בכהן: **לעולם בבעלים.** ובעושה פסח ודקשיא לך הא לא מהניא ביה טומאה אחריתי, אימא טומאת זיבה שהיא שבעת ימים ואין שוחטים וזורקים עליו ואשמעינן רבי חייא 'דטומאת התהום דזיבה' כגון זב בשביעי שלו דספק הוא שמא יראה היום ויסתור כל מה שמנה ספק לא יראה והרי הוא כטמא שרץ דחזי לאורתא והויא לה טומאת התהום ופסלא ביה: בשני

בראשון לא עבדי הגדילו זבין על הטהורין כו'. נראה לר"י דס"ל כרב ולא כשמואל דאמר ויעשו את הפסח במועדו אפי' עבדת ביה דלדידיה כיון שאין רוב טהורין לא מידחו טמאים לפסח שני: **נזרק** דמו ואח"כ נודע שהוא טמא כו'. פי' בקונטרס שהוא טמא הדם או הבשר וקשה לריב"א דבטומאת בשר ע"כ ליכא לא מרצה לאכילה אלא לפטור מפסח שני וכמ"ד הציץ מרצה על אכילות וכר' נתן דלא בעי אלא גברא דחזי וא"כ היכי דייק טעמא דנזרק ואח"כ נודע הא נודע ואח"כ נזרק לא מרצה ציץ והייט לפטרו מפסח שני וע"כ הא דלא מרצי הייט מדרבנן מדמפליג בין שוגג למזיד וכן אמר בהאשה רבה (יבמות דף צ׳ ושם) והיכי מחייבי ליה רבנן בפסח שני כיון דמדאורייתא פטור הוי חולין בעזרה ועוד הא לעיל (דף עה:) תנן נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם והייט מדרבנן דמוקי לה כרבי נתן וא"כ הא דדייק רב לעיל אם זרק הורצה הייט אפילו מדרבנן ונודע קודם זריקה איירי מדקאמר לא יזרוק ונראה לריב"א דלא איירי מתני' אלא בטומאת דם והא דדייק בגמ' הא נודע ואחר כך נזרק לא הייט להתיר בשר באכילה אבל פטור מלעשות פסח שני מיהו יש ליישב פירוש הקונטרס דהא דקאמר הציץ מרצה הייט להקטיר האימורין הא נודע ואח"כ נזרק לא מרצה להקטיר האימורים ופטור מפסח שני: **הוא** הדין נודע ואחר כך נזרק. וא"ת א"כ מאי דוחקיה דר' שילא לחלק בין טומאה לזריקתו כיון דלאו דווקא קתני במתניתין נזרק ואח"כ נודע ואומר ר"י דר' שילא לאו אהך קושיא אמרה אלא אמאי דפריך בהקומץ רבה (מנחות דף כה:) אהך ברייתא דעל מה הציץ מרצה מברייתא דקתני דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה והכא אסיק ליה אגב פירוקא דרבינא: **לאו** למעוטי טומאת התהום דשרץ. וא"ת היכי שייך טומאת התהום בשרץ והא לא מטמא אלא במגע וטומאת התהום אינה בגלוי אלא מכוסה וטמון בעפר בתבן או בצרור כדתניא לקמן (דף פא:) ויש לומר כגון שהכנים ידו בעפר ונגע: **אי** בנזיר וכי ימות מת עליו אמר רחמנא. תימה לר"י דילמא לעולם בנזיר ונפקא מינה אם שחט קרבנות ונטמא דלא מרצי ציץ וכן קשה בסמוך דקאמר אלא למ"ד שוחטין וזורקין כו' הא מכל מקום נפקא מינה °לאם שחט פסחו כדפי' ואומר ר"י דלא בעי למימר הכי דא"כ תיפשוט דבזיבחא גמירי לא שנא בבעלים ול"ש בכהן: לאו

ר"מ לאם שחט פסחו ק"ל הא לשתוק לטמא כשר ולזריקה ובעלים כהן ומדין הזריקה בטומאה הא זהו האיבעיא ורוצה באמת לפשוט מזה דלכהן הותרה וכדאמרינן אלא לאו בכהן ובודאי אין חילוק בזה אם הזורק כהן הוא הבעלים או כהן אחר וצע"ג:

עין משפט
נר מצוה

סב א שם הלכה ו:

סג ב מיי' פ"ד מהל' ק"פ הלכה ב ופ"ז הלכה יב ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ו ז ופ"ו מהל' נזירות הלכה יז:

סד ג מיי' פ"ד מהל' ק"פ הלכה ב:

סה ד מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ו:

סו ה מיי' פ"ז מהלכות נזירות הלכה יח:

◆

רבינו חננאל

ישראל היכא דאפשר הכא לא אפשר חשבינן ליה כאלו כלן זבין: שלישתן טהורין ושלישתן טמאי מתים ושלישתן זבין אותן טמאי מתים בראשון לא עבדו הגדילו זבין על הטהורין הוו להו טמאי מתים מיעוטא ומיעוטא נדחין לפסח שני בשני נמי לא עבדי הזבין וטמאי מתים בשני שאין הוו להו בשני רובא ורובא בשני לא עבדי: מתני' הפסח שנזרק דמו ואחר כך (נזרק) [נודע] שהוא טמא הציץ מרצה וכו'. ופשוטא היא ואסיקנא הוא הדין דאפילו נודע שהוא טמא ואחר כך נזרק הציץ מרצה והאי דקתני נזרק ואחר כך נודע איידי דבעי מתני סיפא נטמא הגוף אין הציץ מרצה דאפילו נזרק ואחר כך נודע לא משום הכי קתני רישא נזרק ואחר כך נודע: נטמא טומאת התהום הרי זה מרצה. בעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהן של ישראל הותרה לו טומאת התהום או לא ופשט רבא מהא דתאני רבי חייא לא אמרו טומאת התהום שהציץ מרצה אלא במת בלבד ודייק מדקתני במת בלבד מכלל דטומאת התהום בשרץ לא הותרה אלא לכהן ודחה רב יוסף ואמר לא לעולם בבעלים דפסח ולמעוטי טומאת התהום בזיבה דלא הותרה להן. ואקשינן וטומאת התהום בזיבה לא (מטמאת הציץ) מרצה והתניא רבי יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה נטמא כו' ובתוספתא כו' כיצד אמרו לו קבר היה עמך בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו בין משעשה פסחו בין עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני. אבל אמרו לו קבר התהום היה בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא עשה כו' א"ל מת היה בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו בין כו' הכל א"ל קבר כו' שנכנסת בו או תחת אבן כו' עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה ומהו קרבן טומאה כו' נזירות אחרות בתוספתא בפסחים כצ"ל [וכן בתוספתא דנזיר פ"ו]:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה נטמא גופו וכו' ונודע לו עד שלא עשה פסחו וכו'. נ"ב בין שעשה פסחו ובין עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני אבל אמרו לו קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו כצ"ל וכ"ה בתוספתא פ"ו דמכילתן וגם בתוספתא פ"ו דנזיר: ב] בא"ד אבל אמרו קבר התהום עמך וכו' ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה וכו'. נ"ב משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה כ"ה בתוספתא כצ"ל:

מסורת הש"ס

[התוי"ט כתב דצ"ל נטמא]

זבחים כב:

לעיל סו: יומא ז: יבמות לג: מנחות כה:

(זבחים מה:) [מנחות שם]

זבחים כג.

[לקמן פח: פ"ש זבחי כג. ע"ש] נזיר סב:

[לעיל סז. וש"נ]

נזיר טז.

גליון הש"ס

תוספ' ד"ה אי בנזיר כו'

*ואין נזרק

נושא

מתי אמרינן ציץ מרצה

מבנה

מה אי אמרינן ציץ מרצה אפילו שנודע לו על הטומאה לפני זריקתו

△ קושיות על ר' שילא

נושא

טומאת התהום: האם מרצה ציץ האם רק על הבעלים או - גם על הזבח (באופן שהם נטמאו) הכהן המקריבו בטומאת התהום

מבנה

○ ת"ש (רבא)

▽ דחייה (ר' יוסף)

△ קושיות על ר' יוסף